

Czy Polacy wezmą udział w referendum?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

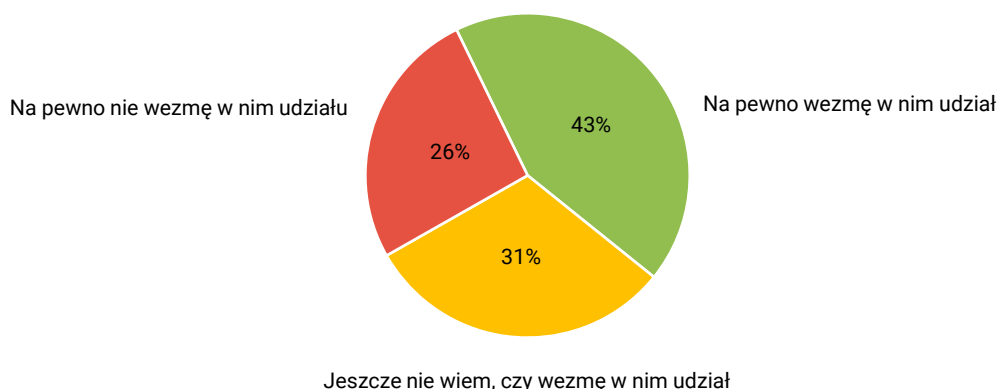

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Już za niecałe półtora miesiąca Polacy będą mogli zagłosować w wyborach parlamentarnych, ale i wziąć udział w organizowanym tego samego dnia referendum. Czy zamierzają skorzystać z tej drugiej możliwości? Jak wynika z naszego ostatniego sondażu¹, stosunek badanych do referendum jest mieszany, choć przeważają deklaracje wzięcia w nim udziału (43%). Prawie co trzeci Polak jeszcze nie wie, czy odda w nim głos (31%), a co czwarty zapowiada, że tego nie zrobi (26%).

CBOS

RYS. 1. Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w referendum, które odbędzie się w dniu wyborów do Sejmu i Senatu?

Pominięto odmowy odpowiedzi

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (400) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 14 do 27 sierpnia 2023 roku na próbie liczącej 1024 osoby (w tym: 61,9% metodą CAPI, 24,8% – CATI i 13,3% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Wśród osób zdecydowanych wziąć udział w referendum natrafiamy ponadprzeciętnie często na respondentów starszych, gorzej wykształconych, regularnie uczestniczących w praktykach religijnych oraz wyznających poglądy prawicowe. Z kolei w grupie osób niezdecydowanych spotykamy częściej młodszych badanych, również gorzej wykształconych, a także wyznających poglądy centrowe bądź nieposiadających sprecyzowanych preferencji politycznych. Wreszcie wśród osób zdecydowanych nie głosować w referendum znajdujemy szczególnie często ankietowanych lepiej wykształconych, nieuczestniczących w praktykach religijnych i wyznających poglądy lewicowe – zob. tabelę aneksową 1.

Interesująco przedstawia się skrzyżowanie deklaracji udziału w referendum z preferencjami partyjnymi badanych. Zdecydowana większość zwolenników obozu rządzącego – pomysłodawcy referendum – deklaruje swój udział w głosowaniu. Takie deklaracje przeważają też jednak wyraźnie wśród zwolenników Konfederacji Wolność i Niepodległość, a także w grupie niezdecydowanych, na kogo głosować. Wśród sympatyków innych ugrupowań opozycyjnych szala przechyla się na stronę niegłosowania, ale np. w przypadku Trzeciej Drogi bardzo niewiele – w istocie bardzo zbliżone odsetki jej zwolenników wskazały każdą z trzech dostępnych w naszym kwestionariuszu możliwości.

TABELA 1

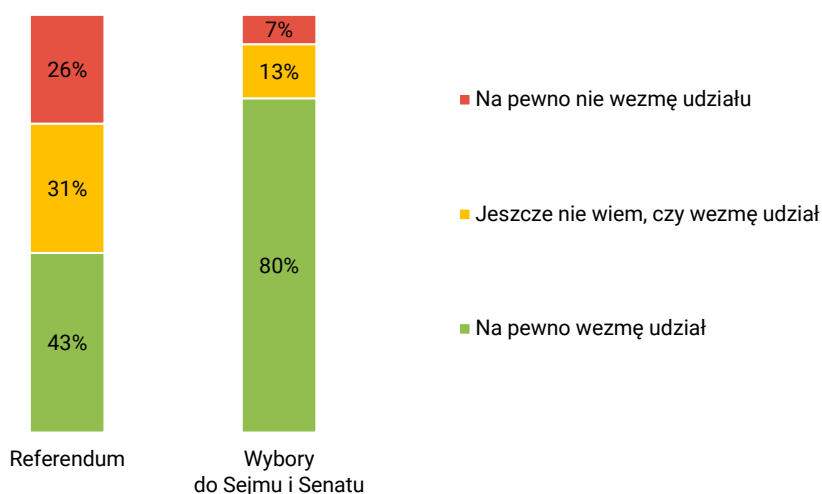
Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w referendum, które odbędzie się w dniu wyborów do Sejmu i Senatu?		
	Na pewno wezmę w nim udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nim udział	Na pewno nie wezmę w nim udziału
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość	77	20	3
Konfederacja Wolność i Niepodległość	53	27	20
Trzecia Droga – koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni z PSL-Koalicją Polską*	30	35	35
Koalicja Obywatelska	22	25	53
Lewica*	20	37	43
Niezdecydowani, na kogo głosować	52	30	18
Niezamierzający głosować	2	6	92

* Uwaga, niewielka liczebność zwolenników tego ugrupowania w próbie

Na koniec warto jeszcze zauważyć, że odsetek Polaków deklarujących udział w referendum jest niemal dwukrotnie niższy od odsetka zamierzających głosować w wyborach do Sejmu i Senatu (43% wobec 80%). Oczywiście można się zastanawiać, na ile te liczby przełożą się na rzeczywistość w dniu wyborów. Poprzednie lata pokazują, że wyborcy częściej deklarują, że zagłosują, niż to ostatecznie robią, i dlatego można spodziewać się, że prawdziwa frekwencja wyborcza będzie znacznie niższa.

CBOS

RYS. 2. Zestawienie deklaracji zamiaru oddania głosu w referendum i w wyborach do Sejmu i Senatu

Pominięto odmowy odpowiedzi

Choć wśród Polaków przeważają deklaracje wzięcia udziału w organizowanym w październiku referendum, to co trzeci badany jeszcze nie wie, czy to zrobi, a co czwarty jest zdecydowany tego nie robić. Spośród elektoratów najbardziej przychylni idei referendum są zwolennicy koalicji rządzącej, Konfederacji WiN oraz wyborcy niezdecydowani, na kogo głosować. Sympatycy Koalicji Obywatelskiej i Lewicy najczęściej nie wybierają się na referendum, a wyborcy Trzeciej Drogi mają do niego bardzo niejednoznaczny stosunek. W ogóle populacji odsetek osób deklarujących udział w referendum jest niemal dwukrotnie niższy od odsetka osób zamierzających głosować tego samego dnia wyborach do Sejmu i Senatu.

Opracował

Jonathan Scovil

TABELA 1

		Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w referendum, które odbędzie się w dniu wyborów do Sejmu i Senatu?			Liczba osób
		Na pewno wezmę w nim udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nim udział	Na pewno nie wezmę w nim udziału	
		%	%	%	
Ogółem		43	31	26	1002
Płeć	Mężczyźni	47	27	25	474
	Kobiety	39	35	26	528
Wiek	18–24 lata	25	56	19	96
	25–34	35	39	26	154
	35–44	43	30	27	194
	45–54	37	35	28	162
	55–64	53	22	24	157
	65 lat i więcej	52	21	27	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	35	21	412
	Miasto do 19 999	39	31	30	137
	20 000 – 99 999	43	28	29	245
	100 000 – 499 999	41	33	25	125
	500 000 i więcej mieszk.	48	18	34	83
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	48	40	12	149
	Zasadnicze zawodowe	45	32	23	223
	Średnie	43	30	28	353
	Wyższe	39	29	33	277
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	38	27	35	131
	Średni personel, technicy	47	27	26	56
	Pracownicy adm.-biurowi	43	31	26	57
	Pracownicy usług	28	42	29	84
	Robotnicy wykwalifikowani	46	32	22	100
	Robotnicy niewykwalifik.	43	43	13	38
	Rolnicy	44	44	12	40
	Pracujący na własny rach.	35	31	35	60
	Bezrobotni	34	47	19	17
	Emeryci	53	20	27	275
	Renciści	46	35	19	46
	Uczniowie i studenci	22	54	24	50
	Zajmujący się domem i inni	45	40	15	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	45	29	26	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	31	23	110
	sekt. pryw. poza rolnict.	35	33	31	285
	prywatnym gosp. rolnym	48	40	11	51
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	35	45	20	133
	Od 1500 zł do 1999 zł	40	33	27	153
	Od 2000 zł do 2999 zł	51	26	22	207
	Od 3000 zł do 3999 zł	43	23	34	126
	4000 zł i więcej	50	18	32	133
	Trudno powiedzieć	41	35	24	87
	Odmowa odpowiedzi	36	41	23	163
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	36	32	47
	Średnie	39	35	27	377
	Dobre	47	29	25	578
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	64	18	18	52
	Raz w tygodniu	56	29	15	361
	1–2 razy w miesiącu	47	32	20	134
	Kilka razy w roku	30	38	32	243
	W ogóle nie uczestniczy	27	31	42	197
Poglądy polityczne	Lewica	23	27	49	181
	Centrum	30	38	32	292
	Prawica	64	25	11	377
	Trudno powiedzieć	37	40	23	126